GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 94

W e Srode Dnia 22. Listopada 1809.

Z Kielc d. 13. Listopada.

Obywatele powiatu Kieleckiego do chwały, którą maią w niespracowaney gorliwości około dobra kraiu nowych sobie przyczynili zaszczytow, przez oddanie powinnego szacunku, cnocie i zasłudze JW. JX. Woyciecha Gorskiego, Biskupa Kieleckiego. Na dzień 5 spodziewany był JW. Biskup do stolicy swoiey, dla tego na powitanie Go, o milę wyiechali urzędnicy rządowi i zgromadzeni obywatele, na ten atoli dzień JW. Biskup dla ważnych przyczyn stanąć nie mogł, odłożonym zatem został do następuiącey niedzieli tenże uroczysty wiazd JW. Biskupa, iako po poświęceniu przybyłego do stolicy swoiey, który na dniu wczorayszym następuiącym odprawił się porządkiem:

O wpoł do dziewiątey wszystko duchowieństwo zgromadziło się do kościoła Swiętey Troycy; magistrat zaś i cechy z rozwiniętemi chorągwiami stali uszykowani w dwuch szeregach od kościoła S. Troycy do bramy Krakowskiey. Przybyły JW. Biskup w drzwiach kościelnych przyięty podług ceremonii przepisaney, powitanym został piękną przemową przez W. JX. Czekajowicza Archidiakona i Rektora seminaryi. Po wysłuchaniu odprawioney mszy S. rozpoczęła się processya do kościoła katedralnego przy odgłosie dzwonów przez zaczętą Antyfonę z Rytuału i postępowały nayprzod cechy, magistrat, duchowieństwo świeckie i zakonne, z okolic przybyłe, kanonicy katedralni i dawney kollegiaty w kanonicznym stroiu, nakoniec JW. Pasterz w Aparacie Biskupim w assystencyi JW. JX. Niegolewskiego Swiętokrzyskiego, i Młodzianowskiego Sieciechowskiego, Opatow, poncyfikalnie ubranych, otoczony członkami władzy rządowey i innemi urzędnikami, tak cywilnemi iako i woyskowemi. Przy kontynuacey processyi w kościele katedralnym przez środek woyska uszykowanego pod dowodztwem W. JP. Matuszewicza Podpułkownika, kawalera krzyża woyskowego i kommendanta placu i innych officerow, zaczęto *Te Deum*, po którym skończeniu onym i odśpiewaney zwykłey Antyfonie, odprowadzono JW. Biskupa na krzesło przeciw ambonie, z której czytane były Bulle i Placetum Regium. Odprowadzony potem JW. Biskup przed wielki ołtarz do tronu Biskupie-

go, powitanym został wyborną mową przez W. JX. Dobrzańskiego, Dziekana Kieleckiego, po którey JWW. Opasi, kapituła i duchowieństwo przystąpiło do pocałowania ręki Pasterskiey. Śpiewano potem zwykłe Antyfony i modlitwę za Napoleona Wielkiego, Cesarza Francuzow i zaczęła się Msza S. w czasie którey W. JX. Hieronim Jaszyński w Akademii Krakowskiey wysłużony Professor, Pleban Zgórski, wstąpił na ambonę, założywszy sobie słowa Proroka: *Et ecce ego congregabo Reliquias gregis mei de omnibus terris, ad quas ejiceram illos, et convertam eos ad rura sua, et suscitabo super illos Pastores qui pascent illos.* Jeremiæ 23. W pierwszey części dowodził, iż Bóg stanowi panów losy, i iak sprawiedliwość i miłosierdzie Boskie należy każdemu uwielbiać narodowi, wspomniał o dziwnych skutkach rozporządzeń Opatrzności około kraiu naszego, a przywiodłszy na pamięć klęski narodowe pożyteczną daiące naukę, zachęcił do uwielbiania miłosierdzia Pańskiego. W drugiey części dowodził, iż Bóg stanowi Biskupow, a zatem należy szanować władzę ich, iako ustanowioną od Boga; tu mówił: W owych szczęśliwych pierwszego Chrześciaństwa czasach, nie było naiemnych Pasterzow, bo każdy kładł duszę za owce swoie, trudny ciężar, przykre warunki, twarde okoliczności były to wszystkie pobudki do przyymowania Biskupstw, rządzić sumnieniami Panow świata, ieszcze będących w przekonaniu, iż nie ma praw na ich wolę, rozkazywać doskonałość życia ludziom dopiero wyszłym z Barbarzyństwa, były to trudne skutki, były to dziwnie niebezpieczne urzędy, były to obowiązki niemaiące inney nagrody, tylko prześladowanie, męczeństwo i śmierć. Były to urzędy Pasterskie, był to stan Biskupow; a prace, nędza, niebezpieczeństwa, wzgardy, były to Biskupow dziedzictwa. Na takie więc Pasterskie urzędy, od Boga powołane, dzielnością łaski Jego, na nich stwierdzani bywali; lecz cóż za różnica między pierwszemi i dzisieyszemi Pasterzami, kościoł w rządach swoich zawsze był i iest prześladowany. Dzisieysi Biskupi nie dźwigaią łańcuchow, ale w iakichże kaydanach ięczy ich władza, nie dobywaią na nich miecza, ale im grożą rozpowszechnioną złą opinią i przeciwnemi w wierze maxymami; nie prowadzą ich na rusztowania i nie sądzą im mąk ciała, ale na stolicy siedzących wskazuią straszne udręczenia duszy cierpiącey poniżenie swey władzy i osłabienie ducha religii, przedtym tyran sądził, że dosyć iest zabić Pasterza, aby rozproszyć trzodę, i dziśiay naypierwod uderzaią głowę, aby osłabić członki i zniszczyć ciało. (Daley maluiąc charakter urzędu Biskupa tak mówił:) Każdy Pasterz zarówno wszystkie pieści na łonie swoim owieczki, dobrych przytula z pociechą z ich doskonałości, złych z nadzieią poprawy, na iednym ołtarzu sprawuie ofiarę za obrońców i nieprzyiacioł kościoła, z obowiązku gorliwości powstaie na występki, chce zniszczyć grzech, ale nie grzesznika. Napominania, przykłady, modlitwy, oto cały oręż był i iest wszystkich Biskupow i kapłanow. Religiia sadza ich na tronie powagi, ale samą tylko odzianych pokorą, każe mu w urzędowaniu okazywać gorliwość, ale naznacza iey mieysce między cierpieniem i roztropnością, zaleca mu bydź sprawiedliwym, ale obowięzuie go, aby wprzod pokazał wszystko miłosierdzie, niżeli naznaczy pokutę &c. &c.— A dowodząc związku między religią i szczęściem narodow, rzekł: Przodkowie nasi tron potęgi narodowey postawili na podnożku ołtarza, niezbożne rady zaczęły chwiać ołtarze, ołtarz został niewzruszony, a tron się

zwalił, którego smutne ruiny okazywały, gdzie są fundamenta potęgi narodowey; podobnośmy, to podniosłszy rękę na Kościoł i Biskupow uzbroiły rękę Boga w piorun zatracenia naszego. Na końcu złożył powinszowania poświęcenia, iako uzupełnienie charakteru dostoyności Biskupa, imieniem duchowieństwa, obywatelow, ludu i owieczek przeszłey Jego dyecezyi. Ogłoszony potem został odpust zupełny i dana Benedykcya ludowi. Po skończonem nabożeństwie odprowadziło duchowieństwo JW. Biskupa do pałacu rezydencyonalnego, gdzie od obywatelstwa odebrał czułe powinszowania. Na wielkiey sali pałacowey zastawione były stoły dla duchowieństwa, a zaś JW. JP. Dobiecki, Prezes Administracyi, kawaler orderow Polskich, zaprosił obywatelow i woyskowych, gdzie na sto kilkadziesiąt osob dał obiad, poczem przy muzyce woyskowey rozpoczął się bal. Zabawy te dowodzą szczególniey, ile ten szanowny Biskup, kochany od owieczek swoich, i iak prawie z wylaniem serc cieszyli się wszyscy w śród radości, którą poczciwy każdy czuie, gdy widzi nagrody, które się cnocie i zasłudze należą. — W. JX. Kanonik Miłobędzki napisał wiersz z powodu konsekracyi JW. Biskupa Gorskiego, a Pasterza swoiego.

Z Paryża d. 2. Listopada.

W ratuszu urządzaią wspaniałą salą, w ktorey dany bydź ma dla Nayiaśnieyszego Cesarza, za przybyciem do Paryża, wielki obiad.

P. Talleyrand poseł w Szwaycaryi przybył do Lauzany.

Jenerał, Senator Hrabia Demont, poiechał z Paryża do St. Omer, dla obięcia tam dowodztwa nad iedną dywizyą.

Porobione w twierdzy Raab nowe szańce będą rozrzucone.

Sprawuiący dotąd nasze interessa w Konstantynopolu P. Latour-Maubourg, powraca podług naszych pism do Paryża.

Naymnieysza pensya plebanow w Hiszpanii wynosi 400 Hiszpańskich dukatow.

Stoiący dotąd w królestwie Neapolitańskim regiment Latour d'Auvergne, który składa się powiększey części z Niemcow, odebrał rozkaz powrocenia do Francyi; mniemaią, że iest do Hiszpanii przeznaczony.

Minister stanu, Hrabia Champagny, Xżę Kadore, powrocił iuż także do Paryża, rownie iak Minister morski.

Nayiaśnieyszy Cesarz przykazał nauczycielowi paziow i nauczycielom edukacyynych ustanowień we Francyi, aby dawali iak naywiększą baczność, żeby ich uczniowie nauczyli się dobrze Niemieckiego ięzyka.

Xżę Kurakin, tutayszy Imperatorsko-Rossyyski ambassador, oddał iuż uszanowanie swoie Nayiaśnieyszym Cesarstwu w Fontainebleau. W tymże celu udał się tam on gday Baron Senft Pilsach, poseł Króla Saskiego a teraźnieyszy minister Saski do spraw zagranicznych.

— D. 3 — — Z wszystkich stron idą woyska do Hiszpanii, i nim 6 tygodni upłynie znaydować się tam będzie nayogromnieysze woysko.

J. C. K. Mość trudni się w Fontainebleau nayważnieyszemi interessami kraiu. Roztrząsano iuż także rachunek dochodow i wydatkow w roku przyszłym, który będzie ciału prawodawczemu podany.

Wielu kardynałow ziechało iuż do Paryża na zbor odprawić się maiący.

Liczna flotylla Bulońska znayduie się teraz na Skaldzie i attak przeciw wyspie Walcheren w krotce zapewne nastąpi.

)o(

Kardynał Fesch przybył do Fontainebleau, gdzie znayduie się także Xię Arcypodskarbi państwa. Wczoray odprawiła się tam rada ministrow, na którey J. C. K. Mość prezydował.

Matka Cesarza, Królowa Hollenderska i Xżna Borghese znaydowały się onegday na muzykalney mszy w Fontainebleau.

Cesarz bawi się często polowaniem.

Na przyięcie Królow Westfalskiego i Saskiego czynione są przygotowania.

Sto milionow ludzi, wyrażaią tuteysze pisma, obchodziło uroczystość zawartego z Austryą pokoiu. Sami tylko Anglicy smucą się z tego pokoiu. Ministeryalne Londyńskie pisma powiadaią iuż, że Austrya miała przy tym pokoiu związane ręce, że wymuszony został i że długo trwać nie będzie. Lecz dla Anglikow za nadto długo trwać będzie. Wyparci Anglicy z Austryi, rownie iak z Włoch, zostaną także w krotce z Hiszpanii wypartemi.

Gazeta Madrycka zawiera następuiące napomnienie do hersztow rokoszanow Sewilskich.

"Barbarzyńcy! Niedaleki iest dzień, w którym ziemia Hiszpańska od obrzydłey waszey obecności, od zwodnieczey waszey i przewrotney nauki oswobodzoną zostanie.,,

Pisma nasze umieściły z gazet Angielskich mniemany adres do junty Hiszpańskiey, ażeby postanowiła regentem państwa Arcybiskupa Toledu.

P. Arrago, który rozmierzał południk w Hiszpanii, wystawiony był na wiele niebezpieczeństw w powrocie. Naypierwey był od rokoszanow Hiszpańskich, potem od Algierczykow, nakoniec od Anglikow w niewolą zabrany, z którey umknął za pomocą Algierskiego Kapitana.

Monitor zbiia w przypisku do Angielskich doniesień, iakoby Anglicy zdobyli w bitwie pod Talawerą, iak Angielskie pisma głoszą, chorągiew. Woyska nasze, dodaie Monitor, nie maią chorągwi tylko orły. —— Lord Wellington powrócił do zdrowia po nieiaskiey słabości.— W Sewilli tak dalece obawiaią się członki junty powstania, iż zprowadziły do tego miasta 10,000 woyska, aby ie zasłaniało przeciw pospolstwu. Margrabia Wellesley udaie się po dwa i trzy razy na dzień do junty, z którey, iak mowią, bardzo iest niekontent,

Dzisieyszy dziennik państwa donosi o przełożeniu pisma Barona Vogth o urządzeniu Hamburskiego instytutu ubogich, które kończy następuiącemi wyrazy: "Hamburg iest od dawna przeznaczeniem, aby był Europie użytecznym. Gdy owo miasto było potężnem i znaydowało się na czele miast anzeatyckich, nauczyło narody, czego spodziewać się powinny po przemyśle i handlu; teraz naucza ie, iak do omoc nieszczęściu, iak zapobiec nędzy i iak utrzymać dobre obyczaie w nayliczniey szey klassie mieszkańcow.,,

Z Amsterdamu d. 7. Listopada.

Marszałek Dumonceau przysłał Królowi pod d. 1 b. m. z główney swoiey kwatery w Gees List następuiący:

"Nayiaśnieyszy Panie! Mam honor przesłać ciągle W. K. Mci naypomyślnieysze wiadomości tak o sprawowaniu się woysk Hollenderskich w Zelandyi, iako też o dobrem stanie obrony nayważnieyszych mieysc na rożnych wyspach tego departamentu. Z wszystkiego co się dowiaduiemy, pokazuie się nieprzerwanie, iż nieprzyiaciel zwraca całą swoią uwagę na miasto Flessinge. Nie prawdzi się żadne doniesienie o przybyciu nieprzyiacielskich posiłkow, owszem zdaie się zmnieyszać nieprzyiacielska siła w tych okolicach, bo w

przeszłym tygodniu odesłano przeszło 700 chorych z wyspy Walcheren do Anglii. Przyczynami panuiącey pomiędzy nieprzyiaciel-skim woyskiem choroby są powietrze i pora roku, zatem i woyska W. K. Mci są na taki sam wypadek wystawione, lubo z drugiey strony daią im lekarze po lazaretach iak tylko być może nayprędszą i nayskutecznieyszą pomoc, tak, iż w przeszłym miesiącu 595 wyzdrowiałych żołnierzy udało się do swoich korpusow.,,

Składki na poratowanie mieszkańcow rożnych prowincyy, którzy przez tego roczne zalewy szkody ponieśli, wynoszą do 878,189 zł. hol.

Od niedawnego czasu bywa i miasto nasze w większey części przez rewerbery oświecone.

Z Florencyi d. 13. Października.

Wczoray przybył tu idący z Neapolu do Francyi regiment Latour d'Auvergne, składaiący się powiększey części z Niemcow, i odprawił popis przed W. Xżną Toskańską. Postać tego woyska, piękna pogoda i liczne zgromadzenie widzow, między któremi wiele dam znaydowało się, wszystko czyniło widok nader miły. To zaś naywiększą wzbudzało ciekawość, iż widziano W. Xżnę przeieżdżaiącą w towarzystwie swoiego małżonka na koniu pomiędzy szeregami i trzymaiącą na ręku córkę młodą Xżniczkę Napoleonę. Lud cisnął się tuż za niemi; żołnierze chcieli wstrzymać tłok, lecz W. Xżna nie dała, niechcąc mieć obok siebie, swego męża i swey corki inney straży, procz uszanowania i miłości, którą oni w serca wszystkich wpaiaią.

Z Laybachu d. 23. Października.

W niektórych powiatach niższey Karnioli zbuntowali się chłopi i popełnili rozmaite zbrodności, iako to: pochwytali lub pozabiiali lub potopili stoiących u siebie żołnierzy Włoskich, złupili lub spustoszyli własności osób, które nie chciały należeć do ich zbrodni; zabrali i pomiędzy siebie podzielili kassy publiczne. W nocy z 8 na 9 skupili się także chłopi w powiatach Gottschee i Möttling i znieważali żołnierzy Francuzkich. Dowodzący w Karnioli Jenerał, Hrabia Baraguey d'Hilliers, wydał z tego powodu pod d. 16 z Laybach następuiącą odezwę do mieszkańcow Karnioli:

"Spalenie Pellanb i Kostel, śmierć wszystkich buntownikow, którzy z bronią w ręku schwytanemi zostali, nauczą mieszkańcow Karnioli, iaki los czeka buntownikow, którzy przekupieni złotem Angielskim lub uwiedzeni przez rozboynikow, odważyli się podnieść sztandar buntu przeciw Cesarzowi Napoleonowi i iego żołnierzy rownie okropnym, iak niegodziwym sposobem mordować. Sciągnęli na swoie mieszkania ogień i miecz, i zniszczenie tuż za niemi idzie, a dosięgnie nawet tych wszystkich, którzy pokuszą się iśdź za ich przykładem lub nie bydź ustawom posłusznemi.,,

Daley wydał Jenerał Baraguey d'Hilliers trzy rozporządzenia. Mocą 1go każdy gmin w Karnioli iest odpowiedzialnym za wszystkie w iego obwodzie popełnione występki bądź publiczne bądź prywatne. Mocą 2go wszystka szlachta oboiey płci maiąca dobra, lub zamieszkała w powiatach Möttling, Gottschee i Neustädtl ma się w 3 dni po ogłoszeniu tego rozkazu przenieść do Laybachu i tam aż do dalszego rozkazu zostawać. Wszyscy, którzyby pod iakimkolwiek bądź pozorem sprzeciwili się ninieyszemu rozkazowi, maią bydź iako buntownicy przeciw Cesarsko-Francuzkiemu woysku i iako współwinowayc uważanemi i karanemi. Mocą 3go rozporządzenia, rozbroione zostały gminy powiatow Möttling i Gottschee.

Z Gracu d. 26. Października.

Gdy w nocy z d. 22 na 23 b. m. nadszedł do głowney kwatery stoiącego tu Cesarsko-Francuskiego korpusu pod rozkazami Marszałka Xcia Tarentu rozkaz do odeyścia, udała się zatem d. 23 z rana pierwsza dywizya w drogę, a druga d. 24. Na ich mieysce przybędzie tu w krótce inny oddział od wielkiego woyska W nocy z d. 24 na 25 przybył tu Wicekról Jmć Włoski; nazaiutrz przyiął uszanowanie od członkow naywyższey kralowey administracyi i gubernium, obeyrzał w towarzystwie Marszałka, &c. tuteyszą twierdzę, potem odiechał do głowney kwatery w Schenberg.

Z Wiednia d. 28. Października.

Dzisieysze zgromadzenie kupcow na giełdzie nie sprawiło nam żadney pociechy. Bieg wexlow, który przeszłey poczty był za 100 w bankocetlach 320 zł. ryń. do Augszburga, spadł do 330, i obawiamy się bardzo, aby nie spadł ieszcze w tym roku do 400 za 100.

Miasto Fiuma, które w czasie trzech miesięcznego rozeymu osadzone było 4000 kroatow, oddane zostanie stosownie do zawartey umowy d. 14 Listopada Francuzom, a d. 24 Listopada miasto Karlstadt, stolica Kroacyi, iako na prawem brzegu Sawy leżące, będzie od woysk Austryackich opuszczone.

Dzisieysza dworska nasza gazeta, która znowu iak dawniey dwa razy tylko w tygodniu wychodzi, zawiera co następuie:

" J. C. K. Apostolska Mość raczył swoiego Ministra stanu, Hrabiego Filipa Stadion, na powtorną iego prośbę uwolnić naylaskawiey od obowiązkow ministra spraw zagranicznych, i urząd ten powierzyć swoiemu Ministrowi stanu, Hrabiemu Klemensowi Metternich - Wineburg, byłemu ambassadorowi przy dworze Francuzkim.

Z Cytadeli naszey (piszą z Gracu pod d. 22 Października) wywożą ammunicyą i działa. Czekaią przeznaczenia, że będzie rownie iak nasze wały zburzona, iak tylko potrzebne miny zasadzone zostaią.

Kopalnie merkuryuszu w Idria, które odpadły od Austryi, czyniły corocznie czystego dochodu 2 mill. zł. ryń.

Z Tryestu wyniosło się kilku kupcow.

Z Węgier, gdzie były dobre tego roku urodzaie, spodziewamy się po zawartym pokoiu dowozu żywności; lecz wina nie udały się tego roku nietylko w Austryi, ale i w Węgrzech.

Xżę Neufszatelski i Wagramski wybiera się na powrot do Paryża.

Rozwaliny naszych fortyfikacyy nie wystawiaią wcale pięknego widoku, wiele potrzeba będzie czasu i wiele kosztu wyłożyć nim zarownane zostaną, ale też miasto zyskuie mieysca na wystawienie nowych domow.

Xżę Auerstaedt wyiechał iuż z Brynu, Cesarzowa nasza w krotce się tam uda, ponieważ powietrze Węgierskie wcale iey nie służy. Cesarz Franciszek powroci do Wiednia, iak tylko woyska Francuzkie ztamtąd odstąpią.

Z Monachium d. 30. Października.

Wczoray o godzinie 6 z rana wystrzały z dział zapowiedziały publiczności o odprawić się maiącym w tym dniu nabożeństwie z powodu szczęśliwie zawartego pokoiu. O godzinie 11 udał się J. K. Mość w 8 konnym powozie z drugim synem, Królewiczem Karolem, przy wystąpieniu liniowego woyska i gwardyi narodowey i przy assystencyi ministrow stanu, urzędnikow dworskich, &c. do kościoła, gdzie był od duchowieństwa przyięty i pod baldachinem na tron zaprowadzony. Po skoń-

tecznym nabożeństwie odśpiewane zostało *Te Deum* przy wystrzałach z dział.

Podług ostatnich doniesień stoi ciągle Pułkownik, Hrabia Oberndorf w Scharnitz. Usiłowano się ostatnich dni ustawicznie z rokoszanami; lecz po każdym attaku musieli rokoszanie z znaczną stratą w zabitych i ranionych cofnąć się. Przy Hall i Inspruku zostali także rokoszanie porażonemi. Oczekujemy teraz doniesienia o poruszeniach korpusu Wicekróla Włoskiego do Pusterthal.

— D. 31. Dworska nasza gazeta zawiera następujące przyiemne doniesienia:

" Z główney kwatery Hall nadeszła wiadomość, że rokoszanie prosili o zaprzestanie nieprzyiacielskich krokow, ponieważ chcą oręż złożyć i wysełaią z pomiędzy siebie deputowanych do Nayiaśnieyszego Króla i Wicekróla Jmci Włoskiego, dowodzącego woyskiem w połudnniowych cyrkułach, z oświadczeniem poddania się i proszenia o przebaczenie. Ażeby zaś okazali, iż niewątpliwie chcą się poddać, ustąpili z okolic Inspruka, otworzyli kommunikacyą z Scharnitz, iako też z Włochami przez drogę Brenner i oświadczyli uwolnić jeńcow, znayduiących się ieszcze w ich ręku. Z tego powodu zaniechano attaku przeciw Zirl, do którego poczynione iuż były przygotowania. „

Z Lucerny d. 6. Października.

Kary godne związki, które utrzymywano z Szwaycaryi przeszłego lata z rokoszanami Tyrolskiemi i Foralberskiemi, wyszły teraz na iaw w niewątpliwym sposobie. Wyznania i pisma poymanych rokoszanow, a mianowicie Doktora Schneidera, okazuią, iż wielu prywatnych Szwaycarow wpływało do tego buntu. Z rozkazu Nayiaśnieyszego Cesarza posłane te papiery zostały Landmanowi Szwaycarskiemu, z dołożeniem, iż podaią rządowi Szwaycarskiemu dostateczną sposobność do poszukiwania osob, które utrzymywały związki z buntownikami Tyrolskiemi; J. C. K. Mość oczekuie niezawodnie i ma prawo oczekiwać, iż będą aresztowanemi, do sądu oddanemi, surowo ukaranemi, i że J. C. K. Mci z strony ligi Szwaycarskiey uczyniona zostanie zupełna sprawiedliwość. Jakoż dowiaduiemy się, że tak Landmann Szwaycarski, iako też rządy kantonow, których się to tycze, przedsiębiorą w tey chwili potrzebne kroki tak do wyznaczenia nayściśleyszych indagacyy, iako też do przedsięwzięcia tego wszystkiego, czego w tey mierze naywyższy interes ligi wymaga.

Z Zurich d. 21. Października.

Biskup Koirski, Buol de Schauenstein, przeiechał w tych dniach przez nasze miasto z Pułkownikiem Hauser do Freyberga. Mowią, że powołany od Landmana został, aby się usprawiedliwił względem obwinien, do których dawne iego związki z Tyrolem dały powod.

(*Dziennik Publicist.*)

P. Wattewill, syn dawnego Landmana Szwaycaryi, iedyny z adjutantow Marszałka Lannes, który w bitwie pod Eslingen nie był raniony, chociaż dwa konie były pod nim ubite, otrzymał od Cesarza po uskutecznieniu poselstwa do Medyolanu, dyplomą na barona państwa z pensyą 4000 frankow.

— D. 22. — Z rozkazu Landmana czyniono tu nayściśleysze indagacye, dla dowiedzenia się, czyli kupcy tuteysi nie utrzymywali niegodziwych związkow z Tyrolem. Lecz pokazało się, że obwinienia Doktora Schneider, co się tycze Zuricha, były zmyślone, i że on sam oszukany został przez iednego podróżnego, który przywiozłszy znaczną summę pieniędzy do Tyrolu, powiedział, że ią wziąć od kupca w Zurich, nazwiskiem Vincent.

Z Altony d. 10. Listopada.

Dziś nadszedł tu rozkaz od Szleswicko-Holsztynskiey kancelaryi pod d. 5 b. m., iż J. K. Mość roskazał od d. 12 b. m. zaprzestać wszelkich krokow nieprzyiacielskich przeciw Szwecyi, i żaden okręt Szwedzki nie powinien bydź zabierany, i ieżeliby był, ma bydź iako nieprawa zdobycz oddany.

Z Lyonu d. 20. Października.

Nie sprawdziła się wiadomość rozgłoszona przez gazety Szwaycarskie, iakoby flota Tulońska wyszła na morze; znayduie się bowiem ciągle w tamteyszym porcie. Admirał Gantheaum, który nią dowodzi, iest chory na podagrę; na iego mieysce dowodzi nią tymczasowo Kontraad Allemand.

Z Inspruka d. 1. Listopada.

Bogu dzięki! kończą się nasze udręczenia. Napoleon Wielki wyrzekł powszechne przebaczenie dla powstańcow, i ci powracaią do domow.

Dziś rano przybył znany Herszt Hofer do Jenerała Wrede, oddał mu swoy pałasz i oświadczył, iż gotow iest pozostać w Inspruku w zakład szczerego się poddania Tyrolczykow.

Z Kopenhagi d. 4. Listopada.

Do układow o pokoy z Królem Jmcią Szwedzkim mianował J. K. Mość pełnomocnym ministrem Szambelana Niels de Rosenkranz, kawalera W. krzyża orderu Danebrog; sekretarzem poselstwa Barona Selby; kawalerem poselstwa Assessora naywyższych sądow Hrabiego Moltke, a kancelistą P. Borch. Poselstwo wyieżdża stąd we wtorek do mieysca przeznaczonego do układow miasta Jönköping.

Illuminacya, którą tu dano d. 31 Października z powodu powrotu Nayiaśnieyszego Króla, była iedna z nayświetnieyszych.

Z Kassel d. 3. Listopada.

Nayiaśnieyszy Król Westfalski wyiechał wczoray o godzinie 9 w wieczor z małym orszakiem do Nayiaśnieyszego brata swoiego Cesarza i Króla do Fontainebleau. Spodziewamy się iednak, że nieprzytomność iego nie będzie długa. Królowa Jmć bawić będzie w stolicy naszey.

Z Frankfortu d. 3. Listopada.

Dziś przeiechał przez nasze miasto Król Jmć Westfalski do Paryża. Minister Hrabia Fürstenstein i kilka innych osób towarzyszą J. K. Mc.

D. 3 przybędzie Król Saski w podroży swey do Paryża do Eisenach, d. 4 do Fulda, d. 5 do Hanau, d. 6 do Frankfortu.

Dziś przybyła tu artylerya 8go korpusu woyska. Onegday przebiegł tędy Francuski goniec z Kassel do Paryża.

Od brzegow Menu d. 3. Listopada.

Sławny Snycerz Canowa przenosi się z Rzymu do Weneckiego departamentu skąd iest rodem.

Dwudziesty drugi liniiowy regiment, który idzie z Woigtland, prowadzi, podług pism publicznych, jeńca stanu, mocno strzeżonego, który iak mowią był kapitanem w konney artyleryi, i należał do spisku Jerzego i Pichegru; opuścił na ow czas Francyą, osiadł w Saxonii, gdzie został poznany i aresztowany. Siedział długi czas w twierdzy Königstein i miał przy aresztowaniu bronić się nadzwyczaynie.

Listy z Paryża zapewniaią, że w przeciągu miesiąca dowiemy się stamtąd nader ważnych wiadomości, tyczących się całego lądu Europeyskiego.

D. 3 przeiechał Król Saski w podroży swoiey do Paryża przez Gota.

DODATEK

DO Nru. 94

GAZETY KRAKOWSKIEY

W e Srodę Dnia 22. Listopada 1809.

Uwagi nad traktatem pokoiu d. 14 *Października zawartym, wyięte z Gazety Berlińskiey.*

Nie można wprawdzie ieszcze nic dokładnego powiedzieć o tym przedmiocie, ponieważ granice nie są ieszcze oſtatecznie uregulowane; wszelako szczegóły dotąd wiadome doſtateczne są do uczynienia uwag ogólnych, wziąwszy za zasadę dzieła P. Armbrustera. Salzburg i Berchtolsgaden, niegdyś należące do cyrkułu Bawarskiego, zawieraią 181 mil kwadratowych, a 202,209 mieszkańcow. Z Auſtryi powyżey Ens, odpada kray, nazwany Innviertel, którego Marya Tereſſa i Józef II. pokoiem Cieszyńskim od Bawaryi nabyli, do którego także należy wąski klin cyrkułu Hausrück, czyniące ogółem 60 mil kwadr: i 180,000 mieszkańców. Nie traci tu Auſtrya żadnego znacznego miaſta, ponieważ Linz, Styra, i Ens przy niey zoſtaią. Zatrzymuie także żupy solne w Gmündzie, do którey Ekonomii solney należy 5 miaſteczek i wsi, a dla którey Francya przyrzeka doſtarczać potrzebnego drzewa, z nabytey włości Mondsee. Cyrkuł Willachski czyli większą zachodnią połowę Karyntyi, pospolicie zwaney Karyntyą wyższą, zawiera 108 mil kwadr: i ma ludności blisko 130,000. Xięſtwo Karniole, Hrabſtwo Gorycya (to ieſt część na lewym brzegu Tagliamento, ponieważ większa część na prawym brzegu, zoſtała przed dwoma laty zamieniona za Montefalcone.) Montefalcone, tudzież dyſtrykt Caſtua przy Fiume, wynoszą razem 254 mil kwadr., a ludności 442,000. Terrytorium Tryeſtu, 2 mil kwadr:, ludności 24,600. Odſtąpiona część Kroacyi na lewym brzegu Sawy, tudzież Dalmacya Auſtryacka, i nadbrzeże morskie Węgierskie wynoszą mil kwadr: 120, ludności 261,000. Do tego należy główne miaſto handlowe Karlſtadt, sławne przez swoie dwa bite gościńce: Karola i Józefa, które niezmiernym kosztem porobione, prowadzą przez góry Kroackie do portów Fiume, Ceng i Carlobaio. Nowa Galicya zawiera 877 mil kwadr:, a 1 milion 307,262 ludności. Na prawym brzegu Wisły, naprzeciw Krakowa, Xięſtwu Warszawskiemu uſtąpiony okręg wynosi około 3 mil kwadr: Cyrkuł zaś Zamoyski w ſtarey Galicyi blisko 40 mil kwadr:, obydwa razem czynią blisko 50 mil kwadr:, a 140,000 ludności. Cyrkuł Zamoyski uzupełnia bardziey Xięſtwo Warszawskie między Wisłą i Bugiem; ale Zamość i Kraków iuż dawniey były twierdzami i łatwo przywróco-

ne bydź mogą, posiadanie onych zapewne na strzeżenie granic południowych obrócone będzie. Pierwszy zaś mały okrąg iest wielkiey wagi dla Xięstwa Warszawskiego, a powodu należenia do połowy bogatych żup solnych, gdyż Xięstwo Warszawskie soli nie ma; Austrya zaś posiada w Węgrzech i w Ziemi Siedmiogrodzkiey wiele skarbow solnych nie bardzo ieszcze wybranych. Traci więc ogółem Austrya 1652 mil kwad:, a 2,747,687 mieszkańcow. Przed woyną miała 11,496 mil kwa: i 23 miliony 427,107 ludności. Zostałe iey więc ieszcze 9824 mil kwad: i 20 milli: 620,037 mieszkańcow. Podług dzieła statyst: P. Liehtenstern 1809 roku wydanego, miała Monarchia Austryacka 11,328 mil kwad: a 23 milli: 965,000 dusz ludności, a zatem zostałoby iey trochę mniey kraju, a więcey ludności, jak wyżey namieniono. Cożkolwiek bądź, Austrya po Rossyi i Francyi ieszcze będzie nayznacznieyszym państwem w Europie, ponieważ Hiszpania naywiększa po niey ma 8909 mil kwad: a W. Brytania nayludnieysza po Austryi liczy 16 millionow dusz w swym państwie wyspowym.

Cesarstwo Austryackie zawiera ieszcze w sobie: 1) Austryą niżey Ens, z Wiedniem, 2) Austryą powiększey części nad Ens, 3) Styryą, 4) Karyntyą niższą, 5) Czechy, 6) Morawiią, 7) część Szląska, 8) Węgry, 9) Sklawoniią, 10) trzy komitaty Kroackie na północnym brzegu Sawy, 11) Ziemię Siedmiogrodzką, 12) Starą Galicyą (wyiąwszy ieden cyrkuł) wraz z Bukowiną. W ogólności są to nayżyznieysze i nayludnieysze części tego państwa, bo wyiąwszy niższą Karniolę i Innviertel, żadna z ustąpionych prowincyy nie iest żyzną; są wszystkie, oprocz Galicyi, bardzo gorzyste i kamieniste; lecz nader ważne dla kopalni kruszczow. Utraciła Austrya znaczne rudy żelazne i stalowe, tudzież obfite szyby merkuryuszowe przy Idrya. Francya uzyskała oprocz tego nieograniczoną kommunikacyą z Włochami, ponieważ wszystkie szlaki Alpow wschodnich są w iey mocy, tudzież całe brzegi morza Adryatyckiego. Zyskała także Francya nowe prowincye graniczące z Turcyą, i ma teraz bezpieczną kommunikacyą lądem, tak z temi kraiami, iako i z dawnemi, to iest z Dalmacyą, a w mieszkańcach onych znayduie lud bitny i woienny, który dotąd we wszystkich woynach woysku Austryackiemu nader ważne czynił przysługi. Kroacya wraz z Węgrami dostały się domowi Austryackiemu przez małżeństwo roku 1526, to iest, po śmierci Króla Ludwika, którego siostra była za Ferdynandem I.; Karyntya zaś, Karniola i Gorycya po wygaśnieniu linii Hrabiow Tyrolskich 1335 r. a Salsburg i Berchtolsgaden przed 4ma latami. Ostatnie dwa kraie w przeciągu ośmiu lat iuż trzeci raz odmieniaią swych Panow. Do roku 1801 zostawało pierwsze pod Arcybiskupem, a drugie pod Opatem Xiążęciem. Pokoiem Lunewiiskim dostały się Arcy Xiążęciu Austryackiemu Ferdynandowi, za Toskanią; w pokoiu zaś Prezburgskim, tenże ustąpił ie głowie domu swego za wielkie Xięstwo Würzburgskie.

Mała włość Rezuns, leżąca w kraiu Gryzonow wraz z czterma miasteczkami, iuż w 14tym wieku przez zamianę nabyta była. Tak o wielkości i ludności oney, iako też wsi na terrytoryum Saskim, a powiększey części w Luzacyi leżących, a rownie ustąpionych, nic pewnego nie mamy. Włość Rezuns, miała niegdyś ważność polityczną, ponieważ nadała Austryi wpływ do interessow Gryzonow, lecz ten ustał zupełnie od czasu rewolucyi Szwayearskiey.]

Inne pismo nad tymże pokoiem takie czyni uwagi: " Tak tedy przez pokoy ukończyła się czwarta woyna z Austryą: Ze odzyskanie dawnego wpływu w Niemczech było celem tey woyny ze strony Austryi, okazało to na początku oney zaczepne działanie. Lecz gdy pod Landshut, Eckmühl i Ratysboną, działanie zaczepne zamieniło się na odporne, cel teże wniwecz obroconym został. Jest więc pokoy, a z nim razem zdobyte zatwierdzenie nowego systematu w Niemczech. Pozostaią ieszcze trzy woyny do ukończenia na stałym lądzie Europy. Woyna w Tyrolu bardziey iest epizodą wolenną, niż woyną prawdziwą; przez pokoy wnet ukończona będzie. Woyna w Hiszpanii, która dotąd naydłużey trwała, bez wątpienia teraz, gdy głowna dywersya ustała, z pomyśleieyszym skutkiem popierana, w krotce do swego zbliży się końca. Pomoc tylko Angielska utrzymuie rokosz Hiszpanow, a wiadomo z doświadczenia, iak posiłki Angielskie na stałym lądzie mało skutkuią. Pozostaie ieszcze trzecia woyna między Rossyą i Turcyą. Wpływ Angielski w Stambule dodaie Turkom stałości w tey woynie. Lecz, ieżeli wpływ ten oddalonym zostanie; ieżeli mocarstwa, dla których utrzymanie Turcyi iest i być powinno ważnym politycznym interessem, dokażą tego, że Turcy nareszcie swoy własny interes poznaią, w tedy i ta trzecia woyna się skończy. Czas ten iuż nie iest daleki, i następny bieg politycznych wypadków niedługo go sprowadzi. W ow czas ląd stały Europy będzie wolny od wszelkich zaburzeń wojennych, ieżeli ieszcze co słychać będzie o woynie, wiadomości takie przyydą do nas z morza lub z krajow zamorskich, a pisma publiczne prawdę lub fałsz onych ogłaszać będą.,,

Strata, którą Austrya ponosi, z przyczyny zawartego pokoiu w Wiedniu, co do krajow, ludności, dochodow i handlu, iest nadzwyczaynie wielka. Kopalnie żywego srebra w Idryi czyniły Austryi rocznego dochodu do 2ch milionow ryńskich. Z morzem nie ma teraz Austrya w cale żadnego bezpośredniego związku. Liczba okrętow, które rocznie do Tryestu przybywaią, wynosi do 6000, wartość zaś towarow przywiezionych i wywiezionych wynosi 14 do 15 milionow ryńskich. Do Fiumy przybywa rocznie około 2000 okrętow.

CENA ZBOZ

Na targu w Krakowie d. 20 i 21 *Listopa.* 1809

Korzec Pszeniey - - zł. pol.	60 do	72
— Zyta - - - - — —	52 —	56.
— Jęczmienia - - - — —	36 —	42.
— Owsa - - - - — —	30 —	32
— Grochu - - - - — —	60 —	64.
— Kaszy iaglaney - - — —	80 —	88

DONIESIENIA.

Dom pod dwiema Numerami 674 i 675 w Krakowie na ulicy S. Mikołaja stoiący iest do sprzedania z meblami lub bez meblow, ktoby sobie go życzył kupić albo na dobra ziemskie zamienić, może się udać do właściciela w tym samem domie mieszkaiącego.

Dotychczasowy dom pocztowy pod Nrm 15 na Stradomiu wraz ze sklepioną wygodną staynią, wozowniami, zaplantowanym owocowym ogrodem, w którym także dobre wynogrona, iest każdego czasu z meblami lub bez meblow do sprzedania, albo od Bożego Narodzenia do naięcia. Zyczący sobie zechce się udać do właściciela w tym domu mieszkaiącego Dyrektora poczty zgłosić, z którym zaraz w układ wniyść będzie można.

W Krakowie dnia 8 Listopada 1809.

Podaie się do wiadomości, iż z d. 16 na 17 b. m. i r. na trakcie prowadzącym od Podgorza do Mogielan, koń niewiadomego właściciela przybłąkał się do innych powracaiących

do domu; ktoby przeto rozumiał mieć prawo przyznania się do tey zguby, nadgłosić się ma z opisaniem do JPana Pocztmayſtra w Mogielnach.

Z Dyrekcyi Policyi, w Krakowie d. 19 Liſtopada 1809.

A. Czapski

Znalezione zoſtały na iednem z przedmieść Krakowa czternaście kluczow i złożone w urzędzie Policyi Dyrekcyi; ktoby więc rozumiał mieć do nich prawo, zechce się tu do urzędu zgł sić.

Z Dyrekcyi Policyi w Krakowie d. 14 Liſtopada 1809.

A. Czapski.

Woyciecha Gospodarczyka inaczey Jabłońskiego o zywiającego się o rożną kradzież oskarżonego z aresztu sądu karzącego Lubelskiego zbiegłego. Tenże ieſt rodem z Lublina, lat 31 maiący, religi katolickiey, żonaty rolnik, wzroſtu miernego, twarzy śniadey, nosa szerokiego, oczow niebieskich, włosow blad, rudo zarastaj, nosił się czasem po mieysku, czasem po wieysku. — Rzeczonego szlakować, poſtrzeżonego przytrzymać, a o tym do tuteyszey Dyrekcyi Policyi, lub do sądu kryminalnego Lubelskiego, lub do nayblizszey Juryzdykcyi doniesienie uczynić należy. W Krakowie d. 12 Liſtopada 1809.

Z domu pod Nr. 135 na Piasku przez przyſtawienie drabiny do okna z dnia 10 na 11 tego miesiąca i r. b. właścicielowi wykradziono rzeczy następuiące: koszul białogłowskich 13, koszul męskich 8, poszewek białych dużych 6, poszwa biała 1, bet s cowy 1, prześcieradeł dużych 2, chuſtek białych 7, poszewek dziecinnych 4, spodnie dymki Angielskiey 2, spodnie płocienne 1, kawtanik dymki Angielskiey biały 1, kamizelka pikowa biała 1, spodnie płocienne w paski 1. Ktoby rzeczy takowe i złodzieia poszlakował, zechce one przytrzymać i urzędowi Policyi tuteyszemu donieść.

Z Dyrekcyi Policyi Krakowskiey d. 14 Liſtopada 1808.

Appellacyyny Trybunał Krakowski w Imieniu Napoleona Wielkiego Cesarza Francuzow, Króla Włoskiego, Protektora ligi Reńskiey, uchwałę Wysokiego Rządu Centralnego woyskowego pod dniem 9 Października 1809 Nr. 2058 wypadłą, wszyſtkim Sądom, magiſtratom, zwierzchnościom Dominikalnym do wiadomości podaie, i nakazuie: aby

Nayprzod Tabellę iednę summ przez były rząd iſtotnie z ich depozytow sądowych zabranych.

Powtore Tabellę drugą summ dotychczas w depozycie iſtotnie leżących, ułożył, takie Appellacyynemu Trybunałowi ile bydź może nayprędzey przesłał.

Ignacy Stadnicki.

Z Rady Sądu Appellacyynego Krakowskiego d. 6 Liſtopada 1809.

Soczyński.

Niżey podpisana ma honor oznaymić Publiczności, iż trudnić się Edukacyą młodych obywatelskich córek więcey nie będzie, raz że przy teraźnieyszych okolicznościach cena wszelkich żywności podniosła się. Powtore że nadwerężone zdrowie niżey podpisaney, tylko usunięciem się od takowych obowiązkow może bydź przywrocone. Upraszam przeto W W. Rodzicow, żeby córki swoie, których ieszcze 16 znayduie się w moiey pensyi łaskawi byli po skończonym dla każdey kwartale odebrać sobie, i oraz składam im dzięki, że pokładając we mnie zaufanie powierzyli mi tych młodocianych ſtworzeń, które według ney mo ości prowadzic ſtarałem się sumienie moie ieſt świadkiem. Nagrodą zaś całą niech będzie dla moie tylko życzliwość W W. Rodzicow, a wdzięczność moich Elewek.

Sokulska.

Magiſtrat Miaſta Stołecznego Krakowa pod Protekcyą Nayiaśnieyszego Napoleona Wielkiego, Cesarza Francuzow, Króla Włoskiego &c. zoſtaiący, ninieyszym do publiczney p dzie wiadomości: iż rzeczy ruchome po niegdyś J. P. Janie Lorens Protomedyku i Konsyliarzu Gubernialnym zeszłego rządu w złocie, srebrze, zegarach, bieliznie, sukniach, sprzętach domowych pozoſtałe d. 29 Liſtopada r. b. o godzinie 9 przed południem zaczą wszy ciągle w domu pod Nrm. 486 na S. Jana ulicy ſtoiącym sprzedawane będą. — Maiący przeto chęć z rzeczonych rzeczy nabycia, maią się w mieyscu i czasie wyżey oznaczonym znaydować.

Bochanowski.

Krzyżanowski, Wiceprezes.

Hirschberg Radca.

Z Rady Magiſtratu Stołecznego Miaſta Krakowa d. 10 Liſtopada 1809.

Plinta.